

Sindssyge filmer sig selv

Angsten for at blive overfaldet af en gal øksemorder er stor, men den reelle risiko er minimal.

Sindslidende sender ironisk Tv-spot på DR OBS

af Nils Holmquist Andersen

Man hører ofte at der bliver flere og flere sindssyge kriminelle. På fem år er tallet fordoblet. Der er nu mere end 2000 kriminelle psykisk syge. Det skyldes blandt andet overdrevne politianmeldelser på bosteder og psykiatriske behandlingssteder. Stigningen skyldes "frem for alt" den ændrede anmeldelsespraksis.

Det er helt ude af proportion med de almindelige domme, at sindslidende får en behandlingsdom på 5 år for at skubbe til en overlæge i psykiatri. Havde man været rask og udenfor behandlingssystemet, er strafferammen et par måneder bag tremmerne i et almindeligt fængsel.

Fred på værestederne

En undersøgelse LAP har foretaget på nogle væresteder ude i samfundet, viser til gengæld, at vold så godt som aldrig finder sted. Folk kommer frivilligt og er ikke pressede op ad en væg, hvor der er en hel masse behandling, som truer.

Hvorfor lave TV

Der er en alt for lille afstand mellem fortidens middelalder, og retspsykiatrien. Det er meget voldsomt, hvad man kan straffe et menneske med. Med en plet på straffeattesten, kan det være umuligt at forsøge at fjerne den, når dommen er på ubestemt tid. En tidsbestemt straf på fx fem år, er fem år yderligere om at forsvinde fra synderegistret.

Retspraksis anvender den mest indgribende foranstaltning

En dom, der medfører mulighed for indlæggelse, er en indgribende foranstaltning, idet den enten medfører en længstetid på fem år, eller hvis forbrydelsen er af personfarlig karakter en dom på ubestemt tid. Institut for Menneskerettigheder belyste problemet i år 2006. Her fandt man at vold mod tjenestemand var den hyppigst pådømte. Vold mod tjenestemand må siges at være en relativt mild forbrydelse, hvis der er tale om et skub, spyt, eller en vægring mod tvangsanvendelse fx bæltefiksering. Alligevel rummer stort set alle domme for sigtede sindslidende, domme med mulighed for indlæggelse, frem for domme til ambulant behandling. Institut for Menneskerettigheder nævner, at det er bemærkelsesværdigt, at der er en så relativt lille variation i anvendelsen af foranstaltninger.

Sindslidende bliver sorteper

Omsorgspersonalet på de psykiatriske enheder anvender et såkaldt kradseskema, hver gang der har været voldsepisoder, trusler om vold, eller ubehagelige tilråb. I takt med større krav til arbejdspladsen er medarbejderne bedre beskyttet med henblik på at få tilkendt en erhvervsmæssig erstatning fra Arbejdsmarkedsstyrelsen. Det kræver at volden bliver Politianmeldt, hvorefter den psykisk syge bliver slæbt for retten måske bare for at kaste sine piller efter sygeplejersken.

Der er særdeles få tilfælde, hvor domstolene afviser sagerne. De fleste ender med en grov foranstaltning for gerningsmanden. Domstolene læner sig stort set altid op ad overlægens anbefalinger. Ofte er det den samme læge, der efterfølgende skal behandle den dømte patient.

En gang narkoman, altid narkoman

Det er nok en talemåde ligesom "en gang tyv, altid tyv." Virkeligheden er helt anderledes for gruppen af sindslidende. Man kan være syg i fjorten dage og efterfølgende rask i ti år eller resten af livet. Mange kommer sig efter en alvorlig depression eller psykose - nogle lærer at leve med deres psykosociale handicap.

Samfundet skal geares bedre til at inkludere gruppen af sindslidende på arbejdsmarkedet. Det siger sig selv, når man kommer ud blandt andre og har et ansvar, så følger selvtilliden og overskuddet med i kølvandet.

Med en uretfærdig dom, og befolkningens angst for sindssyge er det desværre nemt at rådne op på en psykiatrisk, formynderisk afdeling - og sige "en gang sindssyg altid sindssyg".

Mange af skuespillerne i LAP's Tv-spot har et psykosocialt handicap. Kan du udpege, hvem du skal være bange for?

LAP, Landsforeningen Af tidligere og nuværende Psykiatribrugere mener det er De Danske Domstole og samfundets ekskluderende facon, der behøver et OBS-spot. Domstolene burde være mere kritiske over for systemet og udvise mere rimelighed og proportionalitet i deres afgørelser. Det er trods alt patienten, der er den svage part.

Spottet bliver sendt på DR/OBS i uge 35-36